

Spectrum maakt deel uit van Uitgeverij Unieboek | Het Spectrum bv,
Amstelplein 34
1096 BC Amsterdam

© 2016 Bruce Springsteen
© 2016 Nederlandstalige uitgave: Uitgeverij Unieboek | Het Spectrum bv,
Amsterdam
Oorspronkelijke uitgave: Simon & Schuster, New York

Eerste druk september 2016
Zevende druk december 2025

Oorspronkelijke titel: *Born to Run*
Vertaling: Rob de Ridder
Omslagfoto © Frank Stefanko
Omslagontwerp: Jackie Seow
Nederlands omslag: DPS Design & Prepress Studio, Amsterdam
Ontwerp binnenwerk: Ruth Lee-Mui
Ontwerp fotokatern: Michelle Holme
Fotoresearch: Crystal Singh-Hawthorne
Zetwerk: Elgraphic bv, Vlaardingen

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.
All rights are reserved, including those for text and data mining, AI training and similar technologies.

ISBN 978 90 00 35245 6
ISBN 978 90 00 35246 3 (e-book)
NUR 661

www.spectrumboeken.nl

INHOUD

Woord vooraf 9

BOEK EEN JEUGD

1	Mijn straat	13
2	Mijn huis	18
3	De kerk	23
4	De Italianen	29
5	De leren	35
6	Mijn moeder	43
7	De big bang (Heb je het nieuws gehoord ...)	49
8	De radiodagen	55
9	De wederkomst	59
10	De showman (Lord of the Dance)	65
11	De werkmansblues	69
12	Ik wil in een band	72
13	De Castiles	79
14	Er was eens een 'Little Steven'	99
15	Op de grond	107
16	De Upstage Club	116
17	Tinker (Surfin' Safari)	126

18	Steel Mill	133
19	Thuiskomst	151
20	Endless Summer	159
21	Beatnik de luxe	165
22	California Dreamin' (take two)	171
23	Dit is een bar, stelletje idioten	177
24	Verder en hoger	183
25	Losing My Religion	192
26	Wegwerkzaamheden	198
27	<i>The Wild, the Innocent and the E Street Shuffle</i>	203
28	De Satellite Lounge	213

BOEK TWEE BORN TO RUN

29	<i>Born to Run</i>	219
30	Jon Landau	224
31	Thunder Road	231
32	De jackpot	235
33	De E Street Band	246
34	Clarence Clemons	253
35	Nieuwe contracten	259
36	Leven met de rechter	268
37	<i>Darkness on the Edge of Town</i>	274
38	Onze troefkaart	282
39	Stilstand	285
40	<i>The River</i>	289
41	Hitsville	301
42	Hello Walls	310
43	<i>Nebraska</i>	314
44	Deliver Me from Nowhere	317
45	Californië	324
46	<i>Born in the USA</i>	329
47	<i>Buona Fortuna, Fratello Mio</i>	334
48	Aan de top	337
49	Naar huis	354
50	<i>Regresar a México</i>	359

51	<i>Tunnel of Love</i>	365
52	Goin' Cali	375

BOEK DRIE LIVING PROOF

53	Onuitwisbaar bewijs	383
54	Roodharige revolutie	386
55	Veranderingen	390
56	LA Burning	393
57	Naar de kerk	395
58	Earthquake Sam	403
59	Streets of Philadelphia	412
60	<i>The Ghost of Tom Joad</i>	416
61	Man uit het westen	422
62	Vrouw uit het oosten	431
63	King of New Jersey (in Hollywood)	434
64	Bringing It All Back Home	437
65	Wedergeboorte	439
66	<i>The Rising</i>	454
67	Het Wilde Oosten	461
68	De Seeger-sessies	466
69	<i>Magic</i>	472
70	Super Bowl Sunday	477
71	Verder	482
72	<i>Wrecking Ball</i>	485
73	Verlies van de vruchtbare regens	488
74	De <i>Wrecking Ball</i> -tour	493
75	Van nul naar zestig in een mum van tijd	501
76	Garage Band	505
77	<i>High Hopes</i>	508
78	Thuisfront	513
79	Long Time Comin'	518
	Epiloog	522
	<i>Dankbetuiging</i>	525
	<i>Fotoverantwoording</i>	527

WOORD VOORAF

Ik kom uit een stadje aan de kust van New Jersey waar bijna iedereen sjoe-melt en sjachert. Ik ook. Op mijn twintigste was ik geen branieschopper in een opgevoerde auto, maar speelde ik gitaar in de straten van Asbury Park, vlak bij mijn geboorteplaats, en was ik een gerespecteerde ritselaar ... artiest, met een kleine 'a'. Ik had wel vier troeven in handen. Ik was jong, ik had bijna tien jaar ervaring door intensief optreden in de kroeg, ik had een goede groep muzikanten uit dezelfde plaats om me heen verzameld die helemaal ingespeeld waren op mijn stijl van optreden en ik had een verhaal te vertellen.

Dit boek is zowel een vervolg op dat verhaal als een zoektocht naar het begin. Ik heb die gebeurtenissen uit mijn leven gekozen die dat verhaal en mijn optredens volgens mij hebben vormgegeven. Een van de vragen die ik keer op keer van fans op straat te horen krijg is: 'Hoe doe je dat?' Op de bladzijden hierna probeer ik een beetje licht te werpen op dat 'hoe' en, belangrijker nog, op het 'waarom'.

Rock-'n-roll survival kit

DNA, aanleg, vakkennis, ontwikkeling van en toewijding aan een esthetische filosofie, zuiver verlangen naar ... beroemdheid? ... liefde? ... bewondering? ... vrouwen? ... seks? ... en, o ja ... geld? En ... als je maar niet kunt stoppen en tot diep in de nacht doorgaat, een furieus vuur diep van binnen dat maar ... niet ... ophoudt ... met ... branden.

Dit zijn enkele van de elementen die wel handig zijn als je tegenover tachtigduizend (of tachtig) gillende rock-'n-rollfans staat die wachten tot jij je tovertrucje doet. Wachten tot jij iets uit je hoge hoed tovert, uit het niets, iets heel bijzonders, iets wat voordat de gelovigen hier vandaag bijeenkwamen, slechts een door een paar liedjes aangedreven gerucht was geweest.

Ik ben hier om het bewijs te leveren van het bestaan van dat eeuwig ongrijpbare, nooit helemaal te geloven 'ons'. Dat is mijn toverkunst. En zoals alle tovertrucs begint het met het begin. Dus ...

BOEK EEN
JEUGD

MIJN STRAAT

Ik ben tien jaar en ik ken iedere spleet, barst en scheur in de afbrokkelende stoepen langs beide kanten van Randolph Street, mijn straat. Hier ben ik op landerige middagen Hannibal die over de Alpen trekt, een soldaat verwikkeld in een hevig gevecht in de bergen en talloze cowboyhelden die langs de rotspaden van de Sierra Nevada trekken. Met mijn buik op de tegels naast mierenhoopjes die als vulkaantjes opspringen op de scheidslijn tussen beton en kale grond, strekt mijn wereld zich uit tot in het oneindige, of ten minste tot Peter McDermotts huis op de hoek van Lincoln en Randolph, een blok verderop.

In deze straten lag ik in mijn kinderwagen, heb ik leren lopen, heeft mijn grootvader me leren fietsen, heb ik mijn eerste knokpartijtjes uitgevochten en ben ik voor sommige weggerend. Hier leerde ik het belang en de steun van echte vriendschap, voelde ik mijn vroegste seksuele prikkelingen en zag ik hoe, in de tijd van voor de airconditioning, de veranda's vol zaten met

buren die om een praatje verlegen waren en verkoeling zochten in de zomerhitte.

Hier gooide ik in epische toernooien de eerste van honderden Pinky-stuiterballen tegen de stoeprand. Hier beklom ik bergen vieze sneeuw, die 's nachts door de sneeuwschuivers van de straat op de stoep waren geschoven, waar ik overheen liep van hoek naar hoek als de Edmund Hillary van New Jersey. Mijn zus en ik stonden vaak met open mond door de enorme houten deuren van de kerk op de hoek naar binnen te staren en waren getuige van een eindeloze reeks doopplechtigheden, huwelijken en begravenissen. Ik liep achter mijn knappe, onverzorgd elegante grootvader aan als hij onzeker door de buurt liep met zijn verlamde linkerarm tegen zijn borst gedrukt, want lopen was zijn 'oefening' na de beroerte waarvan hij nooit helemaal herstelde.

In onze voortuin, niet meer dan een meter of wat van onze veranda, staat de grootste boom van de stad, een enorm hoge beuk. Die spreidt zich zo ver uit dat één goedgemikte blikseminslag ons allemaal zou doden, als slakken verpletterd onder Gods pink. In nachten waarin het dondert en de bliksem de gezinsslaapkamer in kobaltblauw licht zet, zie ik zijn takken bewegen, tot leven komen in de wind en de lichtflitsen, terwijl ik wakker lig en me zorgen maak om mijn vriend, het monster buiten. Op zonnige dagen zijn zijn wortels een fort voor mijn soldaatjes, een omheining voor mijn paardjes, en mijn tweede thuis. Ik geniet de eer dat ik de van ons blok de eerste ben geweest die helemaal tot bovenin is geklommen. Hier kan ik ontsnappen aan alles beneden. Ik kan uren dwalen door zijn takken terwijl het geluid van de gedempte stemmen van mijn maatjes, die proberen te zien hoe hoog ik al ben, van de stoep naar boven opstijgt. Op lome zomeravonden zitten wij, mijn vriendjes en ik, als de cavalerie bij zonsondergang, onder de neerhangende takken te wachten op het getingel van het belletje van de ijscoman, en dan naar bed. Ik hoor dat mijn grootmoeder me naar binnen roept, het laatste geluid van een lange dag. Ik stap onze veranda op, onze ramen stralend in de avondschemering, ik duw de zware voordeur open en sluit hem achter me en dan zit ik nog een uurtje met mijn grootvader in zijn enorme stoel voor het fornuis te kijken naar de kleine zwart-wit-tv die de kamer verlicht, die zijn spookbeelden op muren en plafond werpt, waarna ik in slaap dommel in het grootste en ver-

drietigste toevluchtsoord dat ik ooit heb gekend, het huis van mijn grootouders.

Hier woon ik met mijn één jaar jongere zus Virginia, mijn ouders Adele en Douglas Springsteen, mijn grootouders Fred en Alice, en mijn hond Saddle. We wonen bijna letterlijk in de boezem van de katholieke kerk, tussen de pastorie, het nonnenklooster, de Heilige Rosa van Limakerk en de lagere school, alles rondom een klein grasveldje.

Hoewel hij hoog boven ons troont, wordt God hier omringd door mensen, gekke mensen om precies te zijn. Mijn familie bezit vijf huizen die in een L-vorm staan met in de hoek de rode bakstenen kerk. Vier huizen met goeie, ouwe Ieren, de mensen die mij hebben opgevoed, de McNicholas', de O'Hagans, de Farrells. En aan de overkant een geïsoleerde buitenpost van Italianen, die mijn opvoeding hebben verlevendigd. Dat zijn de Sorrentino's en de Zerilli's uit Sorrento, Italië, die hier via Ellis Island en Brooklyn zijn aanbeland. Hier wonen mijn moeders moeder, Adelina Rosa Zerilli, mijn moeders oudere zus Dora, Dora's man Warren (een Ier natuurlijk) en hun dochter, mijn oudere nicht Margaret. Margaret en mijn neef Frank zijn danskampioenen die iedere jitterbugwedstrijd en jitterbugbeker winnen die langs de Jersey Shore maar te winnen valt.

Hoewel niet onvriendelijk tegen elkaar, steken de clans niet vaak de straat over voor de gezelligheid.

Het huis waarin ik met mijn grootouders woon, is eigendom van mijn overgrootmoeder, 'Nana' McNicholas, mijn grootmoeders moeder, die een stukje verderop in de straat woont. Mij is verteld dat de eerste heilige mis en de eerste dodenmis van ons stadje in onze woonkamer zijn opgedragen. We wonen onder toezien van mijn vaders oudste zus, mijn tante Virginia, die stierf op haar vijfde toen ze op haar driewieler voor het benzinestation op de hoek werd overreden door een vrachtauto. Haar portret aan de muur ademt een spookachtige adem de kamer in en straalt haar kommervolle lot uit over al onze familiebijeenkomsten.

Het is een formeel portret in sepiatinten van een klein meisje in een ouderwets kinderjurkje van wit linnen. Haar in het licht van de gebeurtenissen schijnbaar welwillende blik brengt de boodschap over: 'Pas toch op! De wereld is een gevaarlijke en meedogenloze plaats die je van je driewielertje schopt, de onbekende duisternis van de dood in en alleen arme, misleide en

ongelukkige zielen zullen je missen.' Haar moeder, mijn grootmoeder, had die boodschap goed begrepen. Na de dood van haar dochtertje lag ze twee jaar in bed, twee jaar waarin mijn vader die verder geen aandacht kreeg, met zijn verwaarloosde rachitis werd gedwongen in te trekken bij familie in een buitenwijk van ons stadje totdat ze was genezen.

Enige tijd later. Mijn vader ging van school toen hij zestien was om als knecht aan het werk te gaan in de Karagheusian Rug Mill, een lawaaierige tapijtfabriek vol weefgetouwen en andere oorverdovende machines aan beide kanten van Center Street in een wijk die Texas heette. Toen hij achttien was, vertrok hij op de *Queen Mary* vanuit New York om mee te vechten in de Tweede Wereldoorlog. Hij deed als vrachtwagenchauffeur mee aan het Ardennenoffensief, zag alles van de wereld wat hij ooit zou zien en ging terug naar huis. Hij speelde poolbiljart om geld, en nog goed ook. Hij ontmoette mijn moeder en werd verliefd, en beloofde haar dat hij een echte baan zou zoeken als ze met hem wilde trouwen (alarmbellen!). Hij werkte met zijn neef David 'Dim' Cashion aan de lopende band in de Ford Motor Plant in Edison en toen kwam ik.

Voor mijn grootmoeder was ik het eerste kind van haar enige zoon en de eerste baby in huis sinds de dood van haar dochter. Mijn geboorte gaf haar leven weer een doel. Ze maakte zich totaal van me meester. Haar missie was mij volledig te beschermen tegen de binnen- en de buitenwereld. Treurig genoeg leidde haar tomeloze toewijding tot onenigheid met mijn vader en een enorm geharrewar in de familie. We zouden er allemaal onder te lijden hebben.

Als het regent, hangt er een vochtige lucht over ons stadje met de geur van nat koffiedik die komt aanwaaien van de Nescaféfabriek aan de oostelijke stadsrand. Ik hou niet van koffie, maar wel van de geur. Die is geruststellend, hij verenigt de bevolking door een gemeenschappelijke zintuiglijke ervaring. Het is een fabriek die net als de tapijtfabriek kabaal maakt, voor werk zorgt en een teken is van de vitaliteit van onze stad. Dit is een plaats die je kunt horen en ruiken, waar mensen leven, pijn lijden, genieten van kleine genoegens, honkballen, overlijden, de liefde bedrijven, kinderen krijgen, zich bedrinken op lenteavonden en hun best doen de demonen op afstand te houden die anders zouden proberen ons, onze huizen, onze families en onze stad te vernietigen.

Hier wonen we in de schaduw van de torenspits, waar het heilige rubber het wegdek teistert, waar alles stiekem gezegend is met Gods genade, in het verbazende, razende, rassenrellen veroorzakende, vreemde vogels verdringende, swingende, naar liefde en angst speurende, harverscheurende stadje Freehold, New Jersey.

Laat de dienst beginnen.